

סקירת אמצעי תשלום: עבודת חקר

דף עבודה כללי

לפניכם סקירה מקיפה על אחד מאמצעי התשלום הקיימים היום.
עליכם **לתמצת** את הסקירה **ולהציגה** בפני הכיתה במשך 3-5 דקות באמצעות מצגת, פוסטר או כל כלי עזר אחר.

ניתן לשלב במסגרת ההצגה שירה, ריקוד, הצגה, סרטון וכדו'.
במסגרת הצגת הסקירה, עליכם **להשיב** על השאלות הבאות:

1. מהו אמצעי התשלום מבחינה טכנולוגית?
2. כמה עולה להפיק את אמצעי התשלום?
3. כיצד מבטיחים את האמון באמצעי התשלום (אמצעים נגד זיוף למשל)?
4. מהם היתרונות והחסרונות שלו?
5. כיצד צריך להשתמש בו?
6. מי קהל היעד של אמצעי התשלום?

כרטיסי חיוב

כרטיסי חיוב הם כרטיסים מפלסטיק שמאפשרים לשלם בבתי עסק. כרטיס החיוב הנפוץ בישראל כיום הוא כרטיס האשראי. כרטיסי חיוב נוספים הם כרטיס חיוב מידי וכרטיס חיוב נטען. כרטיסי החיוב הראשונים הופיעו בארה"ב בשנת 1950 אך רק ב-1966 הונפק כרטיס האשראי הראשון מחוץ לארה"ב, בבריטניה. בשנות ה-70 של המאה ה-20 מאגר המידע של כרטיסי האשראי הפך לממוחשב ואיפשר גבייה, ומאוחר יותר גם בדיקת תוקף, באופן מידי כמעט.

בתחילה כרטיסי האשראי היו פיסות פלסטיק עם מספר ייחודי ופרטי בעל הכרטיס. הפרטים הללו היו מובלטים על הכרטיס, ובגביית תשלום בבית העסק היו מכניסים את הכרטיס למכשיר שהיה לוחץ כנגד הכרטיס ניירות שביניהם היה דף פחם שהיה הופך את האותיות והמספרים הבולטים להדפס על הנייר. לפעולה זו קראו 'גיהוץ' בשל הדמיון של המכשיר למגהץ.

למרבות כרטיסי החיוב כיום יש פס מגנטי, שגם הוא מתחלף בשנים האחרונות בשבב (צ'יפ) דיגיטלי. על הפס או השבב יש פרטים של הכרטיס. הטכנולוגיה החדשה של השבב מאפשרת לזהות את הכרטיס מאחר והפרטים מוצפנים ולכן נדרשת גם הזנת קוד אישי שלא נמצא על הכרטיס.

כיום כרטיסי חיוב מסוג אשראי הם אמצעי התשלום הנפוץ ביותר בישראל, כמו במרבית מדינות העולם. כרטיס אשראי נקראים כך משום שהם מאפשרים לשלם באופן דחוי (אשראי הוא סוג של הלוואה) אחת לחודש את הרכישה. בנוסף אפשר לשלם בתשלומים, שהם סוג של הלוואה שמשלמים עליה ריבית. לרוב במספר תשלומים קטן תשלום הריבית קטן ובעלי העסק מכניסים אותו לתמחור של המוצר או השירות. במספר תשלומים גדול נדרשים לשלם ריבית משמעותית יותר. גביית תשלום מכרטיס אשראי גם עולה לבעל העסק עמלה, וגם היא נכנסת לתמחור של המוצרים או השירותים ללקוחות.

השימוש בכרטיסי אשראי נוח מאוד, מה שגורם לאנשים רבים להתפתות לקנות יותר מכפי שיש להם. בנוסף הבנקים וחברות האשראי מחזיקות במידע על הלקוחות והן משתפות במידע על לקוחות בעייתיים.

כרטיס חיוב אחר הוא כרטיס חיוב מידי. כרטיס זה מאפשר לחייב באופן מידי את חשבון הבנק, במידה ויש בו מספיק כסף. היתרון כאן הוא שמאחר ואין ריבית על האשראי ולרוב גם העמלה נמוכה יותר. בשימוש רב ובסכומים משמעותיים משתלם יותר לעשות שימוש בכרטיס חיוב מידי על פני כרטיס אשראי.

כרטיס חיוב מסוג נטען הוא כרטיס שמאפשר להצפין סכום כסף על הכרטיס. היתרון כאן הוא שלא צריך להחזיק בכלל חשבון בנק. הגבייה נעשית בין החברה שהנפיקה את הכרטיס ובין העסק. גם לכרטיסים אלו יש לרוב עמלה נמוכה יותר מאשר כרטיס אשראי. בישראל כרטיסי חיוב נטענים מונפקים ע"י הבנקים ודואר ישראל. יש גם כרטיס נטען לשימוש בתחבורה ציבורית, הרב-קו.